

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Чандмань Баянхонгор ХК-ны 2023 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: БНА-2024/04/НА-СТА-ОНА

Цахим хуудас: www.audit.mn	Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, Тэргүүлэх аудитор: Б.Мөнхбат	
	Утас: 99007576	Цахим хаяг: altantuyam@audit.gov.mn
Баянхонгор 2024 он	Ахлах аудитор:	М.Алтантуяа
	Утас: 99442140	Цахим хаяг: tseenyama@audit.gov.mn
	Аудитор:	Н.Бунчинсүрэн
	Утас: 99049866	Цахим хаяг: bunchinsuren@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Нэг. Хараат бус аудиторын дүгнэлт

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

310 дугаар байр, Лувсанданзанжанцангийн
өргөн чөлөө 3 дугаар гудамж, Номгон 1 дүгээр баг,
Баянхонгор сум, Баянхонгор аймаг, 64101
Утас: (976) 70442584

Цахим шуудан: procurement_bayankhongor@audit.gov.mn

2024.03.15 № 2/БЗ

танай _____-ны № _____-т

Г **Өөрчлөлтгүй дүгнэлт** Г

ЧАНДМАНЬ БАЯНХОНГОР ХК-НЫ
ЗАХИРАЛ М.МӨНХБАТ ТАНАА

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Чандмань Баянхонгор ХК-ны 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө, өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон зорилтод түвшинд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан алдаа, зөрчлийн үр нөлөөг эс тооцвол Чандмань Баянхонгор ХК-ний 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна. Цаашид тус байгууллагын талаар чиг үүрэг нь өөрчлөгдөж татан буугдах, нэгдэх асуудал гараагүй тул байгууллагын тасралтгүй байдлын талаар нөхцөл үүсээгүй гэж үзсэн болно.

Аудитын гол асуудал

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүссэн тул бидний авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

Бусдын бусад хэсэг

5020316

d/бичиг хэрэг/2024-а4-албан тоот.docx

Шалгагдагч байгууллагын санхүүгийн тайлангаас бусад үйл ажиллагааны тайлан, мэдээ, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт зэрэг мэдээлэлтэй танилцахад материаллаг буруу илэрхийлсэн зүйл илрээгүй

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

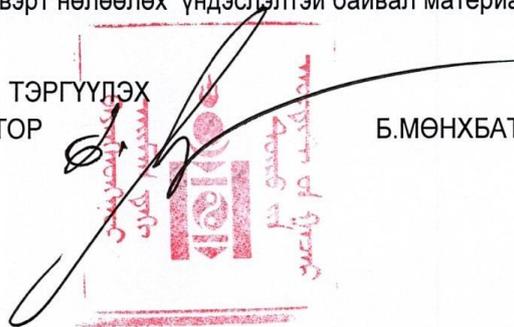
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Б.МӨНХБАТ

Хоёр. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Мөрийн дугаар	БАЛАНСЫН ЗҮЙЛ	Үлдэгдэл	
		2022 он	2023 он
		1	2
А	Б		
1	ХӨРӨНГӨ		
1.1	Эргэлтийн хөрөнгө		
1.1.1	Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	525,395,416.51	459,757,622.55
1.1.2	Дансны авлага	79,395,855.57	176,735,804.08
1.1.7	Бараа материал	158,506,222.56	182,486,909.54
1.1.8	Урьдчилж гарсан зардал	215,751,470.51	181,038,891.08
1.1.20	Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	979,048,965.15	1,000,019,227.25
1.2.1	Үндсэн хөрөнгө	6,899,778,526.88	3,920,156,725.61
1.2.7	Биет бус хөрөнгө	602,481,325.10	615,861,982.95
1.2.20	Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	7,502,259,851.98	4,536,018,708.56
1.3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	8,481,308,817.13	5,536,037,935.81
2.1.1.1	Дансны өглөг	-	3,536,571.24
2.1.1.3	Татвар-ын өглөг	29,405,797.13	2,564,791.31
2.1.1.4	НДШ-ийн өглөг		1,879,008.04
2.1.1.10	Бусад богино хугацаат өр төлбөр		308,550
2.1.1.20	Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн	29,405,797.13	8,288,920.59
2.1.2	Урт хугацаат өр төлбөр		
2.1.2.4	Бусад урт хугацаат өглөг	84,361,356.67	84,361,356.67
2.1.2.20	Урт хугацаат өр төлбөрийн дүн	122,310,977.76	88,178,295.16
2.1.2.20	Өр төлбөрийн нийт дүн	151,716,774.89	96,467,215.75
2.2.1	Өмч : а) төрийн	313,835,027.38	313,835,027.38
2.2.2	б) хувийн	78,458,800.00	78,458,800.00
2.2.4	Хувьцаат капиталын дүн	392,293,827.38	392,293,827.38
2.2.6	Дахин үнэлгээний нөөц	609,365,573.82	609,365,573.82
2.2.7	Эзэмшигчдийн өмчийн бусад хэсэг	6,809,779,984.66	4,173,021,544.69
2.2.8	Хуримтлагдсан ашиг (алдагдал)	518,152,656.38	264,889,774.17
2.2.20	Эзэмшигчдийн өмчийн дүн	8,329,592,042.24	5,439,570,720.06
2.3.20	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР БА ӨМЧИЙН ДҮН	8,481,308,817.13	5,536,037,935.81

2.2 Аудит хийсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайлан

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	/төгрөгөөр/	
		2022 он	2023.12 он
1	Борлуулалтын орлого /цэвэр/	2,374,064,868.92	2,584,345,574.80
2	Борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг	2,165,853,668.01	2,724,603,657.54
3	Нийт ашиг (алдагдал)	208,211,200.91	(140,258,082.74)
5	Хүүний орлого	244,709.05	2,958,815.39
8	Бусад орлого	68,021,818.18	107,945,551.68
10	Ерөнхий ба удирдлагын зардал	71,656,070.31	109,851,518.06
12	Бусад зардал	61,819,290.57	33,020,110.84
17	Бусад ашиг /алдагдал/	-25,686,758.77	(73,546,947.83)
18	Татвар төлөхийн өмнөх ашиг (алдагдал)	143,002,367.26	(245,772,292.40)
19	Орлогын татварын зардал	7,150,118.50	
20	Татварын дараах ашиг (алдагдал)	135,852,248.76	(245,772,292.40)
22	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)		(245,772,292.40)
25	Нэгж хувьцаанд ногдох ашиг (алдагдал)		-

2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

(төгрөгөөр)

	ҮЗҮҮЛЭЛТ	Хувьцаат капитал	Эзэмшигчдийн өмчийн бусад хэсэг	Хуримтлагдсан ашиг алдагдал	Нийт дүн
1	2022 оны 12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	392,293,827.38	6,279,537,539.10	420,250,028.72	7,092,081,395.20
3	Залруулсан үлдэгдэл	392,293,827.38	6,279,537,539.10	420,250,028.72	7,092,081,395.20
8	Тайлант үеийн цэвэр ашиг			97,902,627.65	97,902,627.65
10	Бусад дэлгэрэнгүй орлого		1,139,608,019.38		1,139,608,019.38
11	2022 оны 12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	392,293,827.38	7,419,145,558.48	518,152,656.37	8,329,592,042.23
13	Залруулсан үлдэгдэл	392,293,827.38	7,419,145,558.48	518,152,656.37	8,329,592,042.23
18	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз			(7,490,589.80)	(7,490,589.80)
19	Тайлант үеийн цэвэр ашиг			(245,772,292.40)	(245,772,292.40)
21	Бусад дэлгэрэнгүй орлого		(2,636,758,439.90)		(2,636,758,439.9)
21	2023 оны 12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	392,293,827.38	4,782,387,118.58	264,889,774.17	5,439,570,720.13

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Мөрийн дугаар	ҮЗҮҮЛЭЛТ	2022 он	2023 он
1	Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
1.1	Мөнгөн орлогын дүн	2,856,971,333.01	2,849,627,678.30
1.1.1	Бараа борлуулсан үйлчилгээний орлого	2,795,135,332.67	2,749,204,632.51
1.1.4	Буцаан авсан албан татвар	-3,080,363.73	(3,322,505.89)
1.1.6	Бусад мөнгөн орлого	64,916,363.64	103,745,551.68
1.2	Мөнгөн зарлагын дүн	2,404,887,165.48	2,882,371,605.05
	Ажилчдад төлсөн	651,884,547.69	783,585,246.39
	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн	219,629,679.79	292,359,533.85
	Бараа материал худалдан авахад төлсөн мөнгө	619,766,612.61	637,972,629.73
	Ашиглалтын зардалд төлсөн	234,578,887.90	260,743,446.35
	Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн	186,310,619.87	208,833,650.00
	Хүүний төлбөрт төлсөн	20,490,860.53	10,420,285.32
	Татварын байгууллагад төлсөн	245,771,219.24	322,621,592.64
	Бусад мөнгөн зарлага	226,454,737.85	365,835,220.77
1.3	Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	452,084,167.53	(32,743,926.75)
2.1	Мөнгөн орлогын дүн	244,709.05	2,958,815.39
	Хүлээн авсан хүүний орлого	244,709.05	2,958,815.39
2.3	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	244,709.05	2,958,815.39
3.2	Мөнгөн зарлагын дүн	6,500,000.00	35,852,682.00
	Зээл авсан, өрийн үнэт цаасны төлбөрт төлсөн мөнгө		34,132,682.00
	Бусад зарлага	6,500,000.00	1,720,000.00
3.3	Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(6,500,000.00)	(35,852,682.00)
4	Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	373,619,360.32	(65,637,793.36)
5.1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	79,566,540.37	525,395,416.51
5.2	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	525,395,416.51	459,757,622.55

2.5 Техник, эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	2022 оны гүйцэтгэл	2023 оны		Зөрүү	Хувь
		Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл		
Цэвэр усан хангамж	845,907,441.2	871,067,600.0	898,669,783.3	27,602,183.3	103.2
УТБ	157,083,900.0	120,887,000.0	118,813,879.8	2,073,120.2	98.3
Ариутгах татуурга	539,814,455.0	551,712,300.0	569,133,600.0	17,421,300.0	103.2
Суурь хураамж	139,602,800.0	149,512,400.0	153,328,400.0	3,816,000.0	102.6
Дулаан хангамж	641,153,700.0	790,899,280.0	791,158,782.4	259,502.4	100.0
Дүн	2,323,562,296.2	2,484,078,580.0	2,531,104,445.5	(47,025,865.5)	101.9
Шуурхай засвар үйлчилгээ	20,577,400.0	18,745,800.0	23,492,000.0	4,746,200.0	125.3
Тендерийн орлого	-	80,000,000.0	85,454,545.5	5,454,545.5	106.8
Бусад орлого	98,191,700.0	68,258,400.0	55,198,950.9	13,059,449.1	80.9
Дүн	118,769,100.0	167,004,200.0	164,145,496.4	2,858,703.6	98.3
Нийт борлуулалтын орлого	2,442,331,396.15	2,651,082,780.0	2,695,249,941.9	44,167,161.9	101.7
Цалин түүнтэй адилтгах зардал	973,876,400.00	1,344,249,100.00	1,215,209,177.00	129,039,923.0	90.4
Цалин	832,029,900.0	1,136,859,973.0	1,020,598,460.0	116,261,513.0	89.8
НДШ-Ажил олгогч	123,148,100.0	167,715,027.0	155,026,737.0	12,688,290.0	92.4
ТУЗ-цалин	16,800,000.0	35,190,927.0	35,100,780.0	90,147.0	99.7
ТУЗ-НДШ	1,898,400.0	4,483,173.0	4,483,200.0	27.0	100.0
Нийгмийн хамгаалал, ажилчидтай холбоотой зардал	84,886,151.00	130,387,850.00	112,503,801.00	17,884,049.00	86.3
Нэг удаагийн буцалтгүй тусламж	2,100,000.0	2,500,000.0	2,400,000.0	100,000.0	96.0
Тэтгэмж	3,477,451.0	25,348,200.0	16,523,000.0	8,825,200.0	65.2
Шагнал урамшууллын зардал	4,190,000.0	5,000,000.0	8,734,000.0	3,734,000.0	174.7
Баяр ёслол-ажилчдын нийгмийн арга хэмжээнд	29,338,700.0	38,090,000.0	33,798,071.0	4,291,929.0	88.7
Сургалт	2,316,000.0	1,500,000.0	4,151,000.0	2,651,000.0	276.7
Албан томилолтын зардал	7,766,900.0	3,500,000.0	13,171,300.0	9,671,300.0	376.3
Ахмадын зардал	7,131,900.0	12,675,000.0	14,173,810.0	1,498,810.0	111.8
Ажилчдын хоолны зардал	28,565,200.0	41,774,650.0	19,552,620.0	22,222,030.0	46.8
Татвар, төлбөр хураамж, даатгал	93,691,400.00	67,479,700.00	87,430,224.00	(19,950,524.00)	129.6
Авто болон өөрөө явагч хэрэгслийн татвар	2,951,000.00	3,000,000.0	2,986,000.0	14,000.0	99.5
Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	10,950,000.00	11,000,000.0	10,625,300.0	374,700.0	96.6
Газрын төлбөр	1,692,000.00	1,700,000.0	1,698,200.0	1,800.0	99.9
Үл хөдлөх хөрөнгийн татвар	26,089,100.00	25,581,700.0	26,647,660.0	1,065,960.0	104.2
Даатгал	2,969,700.00	3,500,000.0	2,657,830.0	842,170.0	75.9
Аудит	2,500,000.00	2,500,000.0	4,500,000.0	2,000,000.0	180.0
Зохицуулах зөвлөл, тусгай зөвшөөрөл	13,848,100.00	13,080,000.0	14,023,600.0	943,600.0	107.2
Зар сурталчилгаа / хэвлэл мэдээлэл/	386,800.00	400,000.0	-	400,000.0	0.0
Зээлийн хүүгийн зардал	17,086,140.00	-	7,507,590.0	7,507,590.0	#DIV/0!

“Чандмань Баянхонгор” ХК-ны 2023 оны санхүүгийн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Төрөл бүрийн шимтгэл хураамж	3,789,300.00	1,800,000.0	2,107,310.0	307,310.0	117.1
Түрээсийн зардал	4,630,300.00	1,500,000.0	5,384,500.0	3,884,500.0	359.0
Гайхам GPS	1,372,800.00	1,400,000.0	1,372,800.0	27,200.0	98.1
программын зардал	1,936,460.00	2,018,000.0	5,006,741.0	2,988,741.0	248.1
Алданги торгууль	3,489,700.00	-	2,912,693.0	2,912,693.0	
Ашиглалтын зардал	676,172,500.00	588,362,550.00	776,003,816.00	(187,641,266.00)	131.89
Эрчим хүч	196,695,600.00	251,487,600.0	255,109,730.0	3,622,130.0	101.4
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл	463,828,500.00	325,710,550.0	493,352,900.0	167,642,350.0	151.5
Харилцаа холбооны зардал	15,648,400.00	11,164,400.0	13,407,580.0	2,243,180.0	120.1
Үндсэн хөрөнгө акталсны гарз	-	-	14,133,606.0	14,133,606.0	
Сэлбэг хэрэгсэл, материал	354,674,920.00	517,753,610.00	510,256,740.00	7,496,870.00	98.55
Түлш халаалтын зардал	186,216,728.00	304,518,120.0	288,425,820.0	16,092,300.0	94.7
Шатах тослох материал	92,302,200.00	84,872,400.0	84,690,890.0	181,510.0	99.8
Сэлбэг хэрэгсэл	41,689,400.00	29,402,100.0	51,555,280.0	22,153,180.0	175.3
Бичиг хэргийн зардал	7,806,600.00	4,739,500.0	5,429,680.0	690,180.0	114.6
Ариутгал цэвэрлэгээ, шинжилгээ	2,379,000.00	1,500,000.0	1,086,680.0	413,320.0	72.4
Хөдөлмөр хамгааллын зардал, хангамж материал	20,097,392.00	90,251,700.0	74,523,970.0	15,727,730.0	82.6
Цэвэрлэгээний зардал	4,183,600.00	2,469,790.0	4,544,420.0	2,074,630.0	184.0
Засвар үйлчилгээний зардал	126,423,938.00	202,760,800.00	247,497,497.00	(44,736,697.00)	122.06
Засвар үйлчилгээний зардал	68,815,460.00	122,760,800.0	120,544,850.0	2,215,950.0	98.2
Гэрээт бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажлын зардал	18,622,720.00	-	53,405,700.0	53,405,700.0	
Үйл ажиллагааны бус зардал	36,077,758.00	80,000,000.0	73,546,947.0	6,453,053.0	91.9
Гамшигийн зардал	2,908,000.00	-	-	-	
НИЙТ ЗАРДЛЫН ДҮН	2,309,725,309.00	2,850,993,610.00	2,948,901,255.00	(97,907,645.00)	103.43
Нийт ашиг, алдагдал	135,852,189,000.00	199,910,830,000.0	248,983,096,417.3	49,072,266,417.3	124.5
Орлогын татварын зардал	13,585,218,900.00	-	-	-	
Цэвэр ашиг	122,266,970,100.00	199,910,830,000.0			0.0

Гурав. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 200,714.5 мянган төгрөгийн 6 алдаа зөрчил илэрснээс 1,890.0 мянган төгрөгийн 1 төлбөрийн акт, 198,824.5 мянган төгрөгийн зөрчлийг арилгах 4 албан шаардлагыг хүргүүллээ.

3.1 Албан шаардлага

1. Тайлант хугацааны худалдан авсан бараа ажил, үйлчилгээний баримтыг тулгахад 18900.0 мянган төгрөгийн 4 гүйлгээг И-баримтгүй шилжүүлсэн байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.7 дахь "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно", Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.1.1-т "Энэ хуулийн 14, 18 дугаар зүйлд заасан орлогын дүнд энэ

хуулийн 21.1-д заасан хувиар албан татвар ногдуулж, холбогдох төсөвт шилжүүлэх”. Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн 17 дүгээр зүйлийн 17.6 дахь” Албан татвар суутган төлөгч төлбөрийн баримтыг өөр дүнгээр олгосон, эсхүл төлбөрийн баримт олгохоос татгалзсан бол албан татвар төлөгч энэ талаар татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад, эсхүл харьяа татварын албанд нэн даруй мэдэгдэх үүрэгтэй” гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Худалдан авалтын 189,000.0 мянган төгрөгийн и баримтыг 2024 оны 04 сарын 15-ний цахим төлбөрийн баримтын системд нөхөн мэдээлэх албан шаардлагыг хүргүүлэв.

2. Борлуулалтын нягтлан бодогч Ц.Доржид 2023 оны 06 сард 2,186.8 мянган төгрөгийн цалин бодож олгосон байхад 1,359.9 мянган төгрөгийг мэдээлж 826.9 мянган дутуу мэдээлсэн байна.

Энэ нь Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 17 зүйлийн 17.1 дэх хэсэгт “1.Ажил олгогч болон энэ хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан даатгуулагч нь шимтгэл төлөх талаар дор дурдсан үүрэг хүлээнэ” 17.1.1 дэх “Хөдөлмөрийн хөлсний сан, түүнтэй адилтгах орлого болон түүнд оногдох шимтгэлийг үнэн зөв тодорхойлж, тогтоосон хугацаанд төлөх” гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Борлуулалтын нягтлан бодогч Ц.Доржийн 826.9 мянган төгрөгийн цалинг нийгмийн даатгалын цахим системд нөхөн мэдээлэх албан шаардлагыг хүргүүлэв.

3. Гүйцэтгэх захирал М.Мөнхбатад ТУЗ-ийн 2023 оны 03 сарын 27-ны өдрийн 06 дугаар тогтоолоор 2022 оны санхүүгийн тайлангийн цэвэр ашгаас 5 хувийн урамшуулал буюу 6,400.0 мянган төгрөгийн урамшуулал олгосон бөгөөд нийгмийн даатгалын шимтгэлийг мэдээлээгүй байна.

Энэ нь Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 17 зүйлийн 17.1 дэх хэсэгт “1.Ажил олгогч болон энэ хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан даатгуулагч нь шимтгэл төлөх талаар дор дурдсан үүрэг хүлээнэ” 17.1.1 дэх “Хөдөлмөрийн хөлсний сан, түүнтэй адилтгах орлого болон түүнд оногдох шимтгэлийг үнэн зөв тодорхойлж, тогтоосон хугацаанд төлөх” гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Гүйцэтгэх захирал М.Мөнхбатын 6,400.0 мянган төгрөгийн цалинг нийгмийн даатгалын цахим системд нөхөн мэдээлэх албан шаардлагыг хүргүүлэв.

4. Цэвэр болон бохир усны зөөврийн автомашиныг нийлүүлэх гэрээгээр 100,000.0 мянган төгрөгийг аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр, 30,000.0 мянган төгрөгийн Баянхонгор сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр, 30,000.0 мянган төгрөгийг Чандмань Баянхонгор ХК-ний хөрөнгөөр санхүүжүүлж 156,000.0 мянган төгрөгийн нийт өртөгтэй 2 автомашиныг 2023 оны 12 сарын 6-ны өдөр хүлээж авсан ба тухайн байгууллага орлого аваагүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4 дэх "Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ", 14.4.4 дэх "Бүх хөрөнгө

оруулалт авлага”, Сангийн сайдын 2014 оны 43 дугаар тушаалаар батлагдсан “ОНХС-ийн заавар”-ын 8.6 дахь “ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн хөрөнгө оруулалтыг орон нутгийн өмчид бүртгэнэ” гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Тухайн 156,000.0 мянган төгрөгийн өртөгтэй 2 автомашиныг аймгийн ИТХ-аас шийдвэр гаргуулж хөрөнгөд орлого авах албан шаардлагыг хүргүүлэв.

5. Тухайн байгууллагын санхүүгийн тайланд 106,556 м2 газар бүртгэлтэй байгаа бөгөөд Баянхонгор аймгийн Газрын харилцаа, барилга хот байгуулалтын газраас ирүүлсэн судалгаанд 49,974 м2 газар бүртгэлтэй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 зүйлийн 14.4 дэх “Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ” 14.4.2 дахь “Бүх хөрөнгө оруулалт, авлага” гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Газрын бүртгэлтэй холбоотой зөрчлийг арилгах албан шаардлагыг хүргүүлэв.

6. Тайлант онд автомашины сэлбэг хэрэгсэлд 35,597.5 мянган төгрөгийн сэлбэг хэрэгсэл худалдан авч 34,372.5 мянган төгрөгийн зарлага гаргасан ба тухайн авто тээврийн хэрэгслийн ашиглалт, сэлбэг эд ангийг солихдоо байгууллагын өмч хамгаалах зөвлөл нь шийдвэр гаргаагүй байна

Энэ нь Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2018 оны 04 сарын 03-ны өдрийн 86 дугаар тогтоолын хавсралтаар батлагдсан “Өмч хамгаалах зөвлөлийн үйл ажиллагааны нийтлэг журам”-ын 3.13-т “Өмч хамгаалах зөвлөл нь хуулийн этгээдийн тээврийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн ашиглалт, сэлбэг эд ангийг солих, барилга байгууламжийн их засвар хийх тохиолдолд батлагдсан норм стандартыг мөрдүүлэх, барилгын болон техникийн хувийн хэрэгт нь баяжилт хийлгэх зэргээр хяналт тавьж ажиллана” гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Байгууллагын өмч хамгаалах зөвлөл нь тээврийн хэрэгслийн сэлбэг, эд ангийг солихдоо батлагдсан норм стандартын дагуу тухай бүр дүгнэлт гаргаж зөрчлийг арилгах албан шаардлагыг хүргүүлэв.

Дээрх акт, албан шаардлагын биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2024 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье

Дөрөв. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

(мянган төгрөг)

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Тайлант хугацааны худалдан авсан бараа ажил, үйлчилгээний баримтыг тулгахад 189,000.0 мянган төгрөгийн 4 гүйлгээг И-баримтгүй шилжүүлсэн байна.	1	189,000.0			1	189,000.0	-	-
Борлуулалтын нягтлан бодогч Ц.Доржид 2023 оны 06 сард 2,186.8 мянган төгрөгийн цалин бодож олгосон байхад 1,359.9 мянган төгрөгийг мэдээлж 826.9 мянган дутуу мэдээлсэн байна.	1	826.9			1	826.9	-	-
Гүйцэтгэх захирал М.Мөнхбатад ТУЗ-ийн 2023 оны 03 сарын 27-ны өдрийн 06 дугаар тогтоолоор 2022 оны санхүүгийн тайлангийн цэвэр ашгаас 5 урамшуулал буюу 6,400.0 мянган төгрөгийн урамшуулал олгосон бөгөөд нийгмийн даатгалын шимтгэлийг мэдээлээгүй байна.	1	6,400.0			1	6,400.0		
Цэвэр болон бохир усны зөөврийн автомашиныг нийлүүлэх гэрээгээр 100,000.0 мянган төгрөгийг аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр, 30,000.0 мянган төгрөгийн Баянхонгор сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр, 30,000.0 мянган төгрөгийг Чандмань Баянхонгор ХК-ний хөрөнгөөр санхүүжүүлж 156,000.0 мянган төгрөгийн нийт өртөгтэй 2 автомашиныг 2023 оны 12 сарын 6-ны өдөр хүлээж авсан ба тухайн байгууллага орлого аваагүй байна.	1	156,000.0			1	156,000.0		
Тухайн байгууллагын санхүүгийн тайланд 106,556 м2 газар бүртгэлтэй байгаа бөгөөд Баянхонгор аймгийн Газрын харилцаа, барилга хот байгуулалтын газраас ирүүлсэн судалгаанд 49,974 м2 газар бүртгэлтэй байна.	1	0			1	0		
Тайлант онд автомашины сэлбэг хэрэгсэлд 35,597.5 мянган төгрөгийн сэлбэг хэрэгсэл худалдан авч 34,372.5 мянган төгрөгийн зарлага гаргасан ба тухайн авто тээврийн хэрэгслийн ашиглалт, сэлбэг эд ангийг солихдоо байгууллагын өмч хамгаалах зөвлөл нь шийдвэр гаргаагүй байна	1	35,597.5			1	35,597.5		
Дүн	6	387,824.4			6	387,824.4		

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ								
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ОНӨААН	1	1			1			
4	ТТЗ								
5	ТЕЗ								
	НИЙТ	1	1			1			

-----oOo-----

